

Bijlage 13 – Herzieningsclausules

Behorende bij de aanbesteding: 230027REG – Doelgroepenvervoer

1. ALGEMEEN

1.1 Ontwikkelingen

Gedurende de contractperiode kunnen ontwikkelingen plaatsvinden die impact (kunnen) hebben op het doelgroepenvervoer. Voor zover juridisch mogelijk en vanuit beleidsperspectief wenselijk wil de opdrachtgever de wijzigingen die het gevolg zijn van die ontwikkelingen kunnen doorvoeren in de nu aan te besteden overeenkomst. Het gaat daarbij om het navolgende:

1. Ontwikkelingen waarvan de mogelijkheid nu al wordt voorzien en die middels deze bijlage in herzieningsclausules worden vervat (zie artikel 2.163c Aanbestedingswet); Concreet gaat dit om de volgende ontwikkelingen, die verderop in deze bijlage worden uitgewerkt:
 - a. De transitie naar zero emissie rolstoelbussen;
 - b. De instroom of uitstroom van doelgroepen vanuit opdrachtgevers;
2. Volumewijzigingen in het inkoopvolume (gegarandeerd aantal beschikbaarheidsuren) binnen de Taxidiensten, buiten de bandbreedte van 15%. Ontwikkelingen die nu nog niet voorzienbaar zijn, maar wel aanleiding zijn voor wijziging van het doelgroepenvervoer (zie artikel 2.163e Aanbestedingswet);
3. Aanvullende diensten die noodzakelijk zijn geworden en verandering van de opdrachtnemer niet mogelijk is om economische of technische redenen en tot aanzienlijk ongemak of aanzienlijke kostenstijgingen zou leiden voor de Opdrachtgever (zie artikel 2.163d Aanbestedingswet).
4. Overige toelaatbare wijzigingen onder de Aanbestedingswet (zie bijvoorbeeld artikel 2,163b of 2.163g Aanbestedingswet).

Middels de herzieningsclausules beoogt de Opdrachtgever het mogelijk te maken voornoemde ontwikkelingen op rechtmatig en doelmatige wijze door te kunnen voeren binnen de overeenkomst.

1.2 (Financiële) Impact

De financiële impact van deze ontwikkelingen is bij de totstandkoming van de aanbestedingsdocumenten niet of onvoldoende concreet, waardoor een juiste inschatting van (financiële) gevolgen niet mogelijk is. Om die reden wordt in deze opdracht gewerkt met een open calculatie die als basis dient voor het bepalen van de financiële consequenties van eventueel door te voeren wijzigingen. Het doel van deze bijlage en de open calculatie is om:

- binnen de kader van de herzieningsclausules het mogelijk te maken ontwikkelingen in gang te zetten zonder dat dit noodzaakt tot een nieuwe aanbesteding en,
- op transparante wijze te beschrijven onder welke voorwaarden welke (financiële) veranderingen er mogen worden doorgevoerd en welke processtappen daaraan voorafgaan.

Het doel van deze open calculatie is om in het kader van ontwikkelingen als bedoeld onder paragraaf 1.1 van deze bijlage:

- tarieven transparant te kunnen onderbouwen voor zowel voor de door opdrachtnemer in haar inschrijving aangeboden tarieven in de aanbestedingsprocedure, als voor te wijzigen of nieuw overeen te komen tarieven;
- mogelijke kostenconsequenties inzichtelijk te maken van bij de implementatie van ontwikkelingen.

1.3 Wanneer wordt de prijs geactualiseerd o.b.v. de open calculatie?

De in de overeenkomst opgenomen tarieven worden geïndexeerd op de manier die in de overeenkomst en/of het Programma van Eisen is omschreven. Uitgangspunt is dat de inschrijver de dienstverlening uitvoert tegen het (geïndexeerde) tarief waarmee is ingeschreven.

Slechts in bijzondere omstandigheden is er ruimte voor herziening tarieven op basis van de open calculatie volgens de processtappen die in dit document zijn omschreven. Deze herziening van het tarieven vindt plaats in de volgende gevallen:

1. Een beroep van de Opdrachtgever op herzieningsclausules die in deze bijlage nader zijn omschreven;
2. Een andere wijziging die door de Opdrachtgever in de overeenkomst wordt doorgevoerd, tenzij die wijziging geen of verwaarloosbare impact op de kosten heeft;
3. Een gegrond beroep van een van partijen op onvoorziene omstandigheden zoals bedoeld in artikel 6:258 van het Burgerlijk Wetboek moet leiden tot herziening van (een of meer) tarieven.

1.4 De wijze van actualisatie

Stap 1: op actuele prijspeil (P) brengen en actualiseren van kwantiteiten (Q)

Na een besluit tot actualisatie wordt de open calculatie op het actuele prijspeil (P) gebracht.

De Inschrijving van Opdrachtnemer is gebaseerd op het prijspeil 2024. Stel dat actualisatie begin 2025 aan de orde is dan wordt de open calculatie op prijspeil 2025 gebracht door het toepassen van de afgesproken NEA indexatie voor 2025. Aanpassingen worden uitsluitend doorgevoerd in specifieke kostencomponenten; voor de calculatie van Taxidiensten geldt: kolom C en in de cellen K40 (direct indirecte kosten) en K41 (algemene kosten, overhead). Voor de calculatie van zowel leerlingenvervoer als jeugdhulpvervoer geldt dat aanpassingen uitsluitend worden doorgevoerd in de cellen Q45 en Q46, waarbij de absolute waarden worden geactualiseerd met de van toepassing zijnde kostensoort uit NEA indexatie.

De opbouw van de open calculatie is onderverdeeld in de kostensoorten vaste voertuigkosten, variabele voertuigkosten, loonkosten chauffeurs, direct indirecte kosten en overhead. Ook de NEA-indexatie is samengesteld op basis van deze kostensoorten. Per kostensoort in de open calculatie wordt de indexatie herleid uit de kostensoort van de NEA-rapportage en toegepast in de open calculatie. In onderstaande tabel is dit per kostensoort weergegeven.

Kostensoort open calculatie	Kostensoort NEA
Vaste voertuigkosten	Vaste (capaciteits-)kosten rijdend materieel
Variabele voertuigkosten	Variabele kosten rijdend materieel
Loonkosten	Arbeidsloon en overige personeelskosten
Direct indirecte kosten	Arbeidsloon en overige personeelskosten
Algemene kosten/overhead	Algemene kosten (overhead)
Tarieven	Conform contract o.b.v. NEA

In het geval over de toepassing van de indexatie onduidelijkheid bestaat kunnen partijen besluiten om Panteia te vragen een nadere onderbouwing aan te leveren.

Na de actualisatie van het prijspeil (P) van de tarieven worden de kwantiteiten (niet financiële onderdelen) geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de uitvoeringsgegevens.

Voor het onderdeel Taxidiensten worden daartoe de uitvoeringsgegevens genomen van de drie, aan de besluitvorming tot actualisatie, voorafgaande maanden, niet zijnde de (zomer) vakantieperiode.

Voor het onderdeel leerlingenvervoer onderscheiden we twee periodes namelijk de periode buiten de vakantie (40 weken) en de vakantieperiode (12 weken). Voor beide periodes worden de kwantiteiten van de maandagen t/m de vrijdagen bepaald, gedeeld door het aantal inzetdagen en vermenigvuldigd met 5. Voor de periode buiten de vakantie worden drie, aan de besluitvorming tot actualisatie, voorafgaande maanden, niet zijnde de (zomer)vakantieperiode genomen. Voor de kwantiteiten betreffende de vakantieperiode (12 weken) wordt het gemiddelde genomen van de kwantiteiten van de voorgaande zomervakantie.

Voor het onderdeel jeugdhulpvervoer onderscheiden we twee periodes namelijk de periode buiten de vakantie (40 weken) en de vakantieperiode (12 weken). Voor beide periodes worden de kwantiteiten van de maandagen t/m de zondagen bepaald, gedeeld door het aantal inzetdagen en vermenigvuldigd met 7. Voor de periode buiten de vakantie worden drie, aan de besluitvorming tot actualisatie, voorafgaande maanden, niet zijnde de (zomer)vakantieperiode genomen. Voor de kwantiteiten betreffende de vakantieperiode (12 weken) wordt het gemiddelde genomen van de kwantiteiten van de voorgaande zomervakantie.

Stap 2: actualisatie variabelen

Het resultaat van de eerste stap is een open calculatie waarbij de prijscomponent (P) en de kwantiteiten (Q) zijn geactualiseerd. Dit resultaat is het vertrekpunt voor het actualiseren van variabelen ten gevolge van wijzigingen. Uitsluitend variabelen die direct te relateren zijn aan de wijziging worden geactualiseerd. Ter verduidelijking een voorbeeld:

Voorbeeld:

Als resultaat van stap 1 is het aantal benodigde rolstoelbussen geactualiseerd in de taxidiensten. In het geval alle rolstoelbussen worden vervangen door ZE rolstoelbussen dan heeft dit in beginsel enkel gevolgen voor de vaste voertuigkosten en de variabele voertuigkosten. Zowel de P als de Q die gekoppeld staan aan de rolstoelbussen Diesel/CNG worden opgeteld en ingevuld bij de P en de Q van de rolstoelbussen ZE. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de rolstoelbussen ZE over een vergelijkbare functionaliteit beschikken als de rolstoelbussen Diesel/CNG. Mocht dit laatste niet het geval zijn dan wordt bij de bepaling van het aantal benodigde rolstoelbussen ZE hiermee rekening gehouden. Voor wat betreft de in de in te vullen kostprijzen dient Opdrachtnemer volledig te onderbouwen welke vaste en variabele kosten hij maakt voor een ZE rolstoelbus. De daadwerkelijke kostprijs wordt ingevuld in de bedoelde velden. De bij de aanbestedingsstukken gevoegde invulinstructie bepaalt op welke wijze deze kostprijzen dienen te worden berekend. De Opdrachtgever is gerechtigd om – op kosten van ongelijk – een accountantscontrole te laten uitvoeren naar de daadwerkelijke kostprijzen van de Opdrachtnemer.

Stap 3: actualisatie overige kosten

De direct indirecte kosten zijn vaste bedragen en worden alleen geactualiseerd volgens de in de eerste stap genoemde methodiek, tenzij Opdrachtnemer of Opdrachtgever aantoont dat als gevolg van de doorgevoerde wijzigingen ook de direct indirecte kosten stijgen dan wel dalen. In dat geval worden deze kosten bepaald conform de aantoonbare kostencomponenten genoemd in de invulinstructie.

De algemene kosten en de opslag voor winst en risico zijn absolute bedragen. In het geval de directe kosten (taxidiensten cel K39 en leerlingen- en jeugdhulpvervoer cel Q44) tot en met 10% toe of afnemen vindt geen aanpassing plaats van de algemene kosten en de opslag voor winst en risico. Is sprake van een toe of afname van meer dan 10% tot maximaal 30% dan wordt het surplus vermenigvuldigd met het percentage algemene kosten en het opslagpercentage winst en risico waarmee de absolute bedragen worden verhoogd of verlaagd.

Het maximum van 30% is ook van toepassing als er sprake van een toe- of afname van meer dan 30% van de directe kosten.

Voorbeeld:

De directe kosten van de geactualiseerde open calculatie (resultaat stap 1) bedragen €1.000.000. De algemene kosten bedragen 2% zijnde € 20.000. De opslag voor winst en risico bedragen €100.000 zijnde 10%.

Situatie 1: Na actualisatie van de variabelen (stap 2) bedragen de directe kosten €1.090.000 of €910.000. Beide bedragen liggen in de bandbreedte van -10% tot +10% van de directe kosten. De absolute bedragen voor algemene kosten en de opslag voor winst en risico blijven ongewijzigd.

Situatie 2: Na actualisatie van de variabelen (stap 2) bedragen de directe kosten €1.200.000. Tot en met een toename van 10% (€1.100.000) vindt geen aanpassing plaats. Het surplus boven de 10% (€100.000) wordt voor de algemene kosten vermenigvuldigd met 2% = €2.000 en voor de opslag winst en risico met 10% = €10.000. De absolute bedragen voor algemene kosten en de opslag voor winst en risico worden daarmee verhoogd en bedragen respectievelijk €22.000 en €110.000.

Situatie 3: Na actualisatie van de variabelen (stap 2) bedragen de directe kosten €800.000. Tot en met een afname van 10% (€900.000) vindt geen aanpassing plaats. Het surplus boven de 10% (€100.000) wordt voor de algemene kosten vermenigvuldigd met 2% = €2.000 en voor de opslag winst en risico met 10% = €10.000. De absolute bedragen voor algemene kosten en de opslag voor winst en risico worden daarmee verlaagd en bedragen respectievelijk €18.000 en €90.000.

Stap 4: bepalen nieuwe tarieven vergoeding

Tot slot wordt het nieuwe, te vergoeden tarief bepaald. Dit gebeurt door de cellen directe kosten, direct indirecte kosten, algemene kosten en winst en risico (de respectievelijke cellen voor taxidiensten K39, K40, K41 en K42 en voor leerlingen- en jeugdhulpvervoer de respectievelijke cellen Q44, Q45, Q46 en Q47) bij elkaar op te tellen.

Voor de Taxidiensten geldt dat het resulterende bedrag wordt gedeeld door het aantal beschikbaarheidsuren per genormaliseerd jaar. De aldus berekende nieuwe prijs per BU geldt per de tussen partijen afgesproken ingangsdatum en wordt vastgelegd in een addendum.

Voor het leerlingen- en jeugdhulpvervoer geldt vervolgens dat op het resulterende bedrag de vergoeding starttarieven in mindering wordt gebracht. De uitkomst wordt gedeeld door het aantal declarabele kilometers per genormaliseerd jaar. De aldus berekende nieuwe prijs per declarabele kilometer geldt per de tussen partijen afgesproken ingangsdatum en wordt vastgelegd in een addendum.

Afhankelijk van de door te voeren variabelen kunnen partijen besluiten zich door (externe) deskundigen te laten begeleiden. De kosten daarvoor worden gelijkelijk verdeeld over partijen.

2. HERZIENINGSCLAUSULES

2.1 Herzieningsclausules

Zoals genoemd in paragraaf 2.14 van de Aanbestedingsleidraad wenst de Opdrachtgever een aantal herzieningsclausules op te nemen voor wijzigingen in de Overeenkomst die nu reeds worden voorzien. Aanbestedingsrechtelijk gezien is hier sprake van herzieningsclausules als bedoeld in artikel 2.163c Aanbestedingswet.

De herzieningsclausules die de opdrachtgever opneemt in het contract zijn de volgende:

1. Het recht om over te stappen op zero emissie rolstoelbussen;
2. Structurele wijzigingen in het inkoopvolume van Taxidiensten (gegarandeerd aantal beschikbaarheidsuren) buiten een bandbreedte van 15%, per kalenderjaar;

Deze wijzigingen herzieningsclausules worden in het vervolg van deze paragraaf verder uitgewerkt.

Ad (1): Transitie naar zero emissie rolstoelbussen

De huidige beschikbare zero emissie rolstoelbussen zijn in mindere mate geschikt voor het doelgroepenvervoer. In vergelijking met de huidige rolstoelbussen op fossiele brandstof wordt het aantal (rolstoel)plaatsen beperkt, is sprake van een fors lagere actieradius (120 kilometer) en is sprake van een hogere instap die met name voor de oudere reizigers bezwaarlijk kan zijn. Met betrekking tot zero emissie rolstoelbussen vinden naar verwachting de komende jaren nog ontwikkelingen plaats die impact hebben op de logistieke inzetbaarheid van deze voertuigen met mogelijke kostenconsequenties. Hierbij te denken aan de toenemende actieradius tot tenminste 250 kilometer, de mogelijke ontheffing van het klein rijbewijs naar 4.200 kg waardoor per voertuig meer rolstoelplekken beschikbaar komen, de beschikbaarheid van zero emissie rolstoelvoertuigen en de beschikbaarheid van benodigde infrastructuur voor snelladers/waterstof.

De financiële impact

De impact van de toekomstige transitie naar zero emissie rolstoelbussen is in grote mate onzeker en is afhankelijk of deze rolstoelbussen zich qua functionaliteit ontwikkelen in de richting van de functionaliteit van de huidige rolstoelbussen. Dit zowel uit logistiek oogpunt, aanschafkosten en gebruikskosten. De gevolgen van de transitie naar zero emissie rolstoelbussen worden inzichtelijk gemaakt op basis van de open calculatiesystematiek.

Actualisatie

Voor de actualisatie van de open calculatie bij wijzigingen (stap 2) worden de financiële componenten ingevuld op basis van de kostprijs. Waar nodig zal gebruik gemaakt worden van een zogenaamde TCO (Total Cost of Ownership) benadering. De invulinstructie blijft van toepassing op de in te vullen elementen. De TCO-benadering dient om de juiste getallen te kunnen invullen. Op verzoek van een van partijen wordt hiervoor een externe deskundige om advies gevraagd. De kosten van deze deskundige worden door partijen gedeeld.

Blijkt na het actualiseren van de open calculatie dat sprake is van een tariefaanpassing dan vindt aanpassing plaats vanaf het moment dat de instroom van zero emissie rolstoelbussen is gerealiseerd.

Ad(2) Structurele wijzigingen in het inkoopvolume van Taxidiensten

Indien het gevraagde volume van taxidiensten jaar meer of minder dan 15% bedraagt dan het voorgaande jaar, treedt deze herzieningsclausule in werking.

Onvoorziene omstandigheden

Met de coronapandemie in gedachten kunnen zich vergelijkbare onvoorziene omstandigheden voordoen. Het betreft hier geen herzieningsclausule, maar een beroep op artikel 2.163e Aanbestedingswet.

Ook in die gevallen is de open calculatie de basis waarop de effecten inzichtelijk worden gemaakt. Met dien verstande dat in die gevallen eventuele vergoedingen gericht zijn op de continuïteit van de onderneming van Opdrachtnemer. Voor de actualisatie van de open calculatie kan op verzoek van partijen onder meer gebruik worden gemaakt van een externe deskundigen.

Blijkt na het actualiseren van de open calculatie dat sprake is van een tariefaanpassing dan vindt deze plaats met terugwerkende kracht vanaf de 1^e van de maand volgend op het ontstaan van de onvoorziene omstandigheid. De tariefaanpassing wordt toegekend tot maximaal de laatste dag van de maand voorafgaand aan het einde van de onvoorziene omstandigheid.

De vergoeding wordt bij onvoorziene omstandigheden vastgesteld voor maximaal 3 maanden en kan door de opdrachtgever met periodes van telkens (tenminste) één maand worden verlengd.

Geschillen

Als partijen gezamenlijk niet kunnen vaststellen welke tariefaanpassing dient te worden doorgevoerd, bijvoorbeeld als gevolg van verschil van inzicht over uitgangspunten, zal door externe deskundigen advies worden vastgesteld welke tariefaanpassing aan de orde is. De deskundigen hanteren hierbij de open calculatiesystematiek zoals nader uitgewerkt in deze bijlage en in de invulinstructie. Beide partijen benoemen een eigen externe en onafhankelijke deskundige. De twee deskundigen benoemen samen een derde deskundige. Partijen dragen ieder de kosten van de eigen deskundige en delen de kosten van de derde deskundige.

De deskundigen hebben toegang tot de administratie van vervoerder en van de opdrachtgever voor zover dat volgens hen nodig is om te bepalen hoe de open calculatie dient te worden ingevuld. De deskundigen geven een gemotiveerd en voor beide partijen bindend advies over de wijze waarop de open calculatie dient te worden ingevuld op grond van de relevante aanbestedingsstukken en betrekken daarbij de standpunten van partijen. Het advies van de deskundigen is bindend ten aanzien van het tarief per beladen uur, maar laat de bevoegdheid van de opdrachtgever om een wijziging wel of niet door te voeren onverlet. De opdrachtgever zal binnen twee maanden nadat het advies is uitgebracht laten weten of hij de betreffende wijziging wil doorvoeren, waarbij het door de deskundigen vastgestelde tarief tussen partijen zal gelden. De opdrachtgever kan er ook voor kiezen om de wijziging niet door te voeren (bijvoorbeeld omdat er geen budget voor is). In dat geval wordt het tarief uiteraard niet gewijzigd.